

تلیمخان و شعر صنعتلری

کئچمیشده " حذف " صنعتی تلیمخان شعرلرینده مطالعه اولوندو
ایندی ایکی آیری شعر صنعتی : " مستزاد " و " قایتارما - طردالعکس یا
دخالت " مطالعه ائدیلهجک دیر .

* مستزاد *

مستزاد وزن لی و قافیله لی نظم دیرکی، هر مصرعینه لازم اولان بیئر
- ده هر بیتینه بیر قیسا سؤز (اویوشان حالدا) آرتیریلین .
آرتیریلیمیش سؤز ممکن دیر قافیله اوزره اؤز مصرعینه باغلی
اولسون ویا مستقل قافیله ده گتیریلین .
بورادا تلیمخان دیوانیندان بیرمستزاددان پارچالار گؤسترک :

ای حسونه اولسون صدقه هر مه - تابان	ای شمس - درخشان
ای لبلرینه قوربان اولان غنچه - خندان	ای لعل - بدخشان
بیرباخماق ایله ائيله میسن باغریمی	
شان - شان	ای کیپرگی پیکان
بیرجلوه ایله ائيله دی اول کبک - خرامان	هر ناظری حییران
هرکیم بو جمال عشقینی گرائیله یه پنهان	مگر اولان حیوان

* * *

مشکل ره ایمیش عشق گئدن قاییدا بیلمز	تا حشر اولان پییدا
پروانه نی گؤر غیر گداز فایده بیلمز	با صبر و شکیبای
باخ مجنونان عربیان دولانیر چایدا بیلمز	اول سرخوش صهبای
عشقین مریضی غیرجنون قاعده بیلمز	گر گل سده لقمان
طیب گره کدیر، گؤزو آشنا، قاشی کمان	اول خالاری کفیوان...

* قایتارما یا طردالعکس *

لفظی بدیعده هر مصرعین آخر کلمه سی دالیسی گلن مصرعین باش
کلمه سی اولور و هابئله هر بیتین آخر کلمه سی دالیجا گلن بیتین
باش کلمه سی اولور و بوایش شعرین بوتونونده دوام تاپیر .

تليم خاندا ن نچه قايتارما كي، عين حالدا مستزاد دا سايلار
 آشاغادا گلير :

" لا "

"لا" دئيلمز، عالم دولي فكير دور
 همين بو ظاهر دور، سبحان بير دور

بو نچه صنعت دور، بو نچه سردور

بي پرگار دولانور، چرخ معلا اولوبدور برپا

"برپا" ائتدين نچه، اي نور مطلق

يشري هوا اوسته گوگي معلق

كتاب فضليندن، بيرربح ورق

مقدور اولمز اوخومه كي، موجودا كيم ايلهر جدا ؟

" ساقى كوثر "

قاضي مظهر سن، ساقى كوثر

اى صاحب هنر كيم اولور، سنين تك سلطان و سرور؟

"هنر" ين افضل ديز، هر ذى حياتدان

سيدا طهر اولماز سنين كيمي، شاه مطهر

"سيدا طهر" سن، هر خاص و عامما

بارى موكل سن سحر - آخشاما

گروه - گروه يفتيشرلر سلاما

دئيرلر حيدر ملكلر درينده چالارلار شهر

"حيدر" صفر سن، ناطق قرآن

كافر مطلقه، دليل و برهان

كيم اولور سنين تك، بيرمرد ميدان

اكسير هر زر آفرين شستينه، قاتل عنتر

غزاله باخيشلى

" كفاف " قيلمز سنه غير اوزيندن

سلسبيل لبيندن شيرين سوزيندن

غبغبين دن، بوخاغبندان گوزيندن

مگر نچه بوسه طريق الطراف
 ائده سن انصاف

قالانى ۴۵ - نجى صفحه ده

جملات ساده ناقص جملاتی هستند که در آنها بیکه و حتی چندتا از اندام های جمله جهت رعایت ایجاز و سلاست کلام رها می شود. جملات ناقص معمولاً در محاورات به کار می رود و قسمت عمده آنها جملات جوابیه هستند که با اثکا به همان قراین می توان اندامهای ذکر نشده را تشخیص داد.

۱ - "آتان سفردن گلدی؟ - گلدی (آتام سفردن گلدی) = پدرت از سفر آمد؟ - آمد (پدرم از سفر آمد).

۲ - "سن ایندی هارایا گشدیرسن؟ - ائوه (من ایندی ائوه گشدیرم) = تو حالا کجا می روی؟ - به خانه (من حالا به خانه می روم).

۳ - "دئدیگین باغلار بو یاخیندادر؟ - یوخ، اوزاقدادر (یوخ، دئدیگیم باغلار اوزاقدادر) = باغهایی که گفتی همین نزدیکیهاست؟ - نه، دوراست (باغهاییکه گفتم از اینجا دوراست).

تلمیم خانین قالانی:

<p>یوخدور اختلاف</p> <p>خجل اولسون صاف</p>	<p>"انصاف" ایله اغوزین آچ سن مشکلیم غزاله باغیشلی، زیبا سئوگیلیم نرگس و شقایق طره سنبلیم گؤرینمز قدینده قامتده خـلاف "اختلاف" یوخ قدم رنجه قیل کتدن یئری باغه قیزیل گولو سال حدن فصیح گؤتورگونن صوتونو شـدّن بیر نچه غزل ائت بولبول اطراف</p> <p style="text-align: center;">***</p>
--	--

۱) مستزاد و قایتارمانین تعریفینی آقای صمد ظهوری نین (شعر صنعتی ایران تورکجه ادبیاتیندا) آدلی اثریندن گؤتورموشوک.